867/11

Den 9. maj 2011 blev i sag nr. 78.564:

xxxxxxx xxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxx xxxx xx
xxxx xxxxxx xx

mod

PFA Pension
Marina Park
Sundkrogsgade 4
2100 København Ø

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren er omfattet af en livsforsikring i PFA Pension. Han klager ved sin advokat over, at selskabet har afvist at udbetale invalidepension og yde præmiefritagelse ved tab af erhvervsevne.

Selskabet har afvist at yde dækning med henvisning til, at klagerens erhvervsevne ikke er nedsat i dækningsberettigende grad.

Forsikringen giver ret til udbetaling af invalidepension og præmiefritagelse, hvis forsikredes erhvervsevne nedsættes til halvdelen. Endvidere giver forsikringen ret til invalidesum med dækning ved kritisk sygdom, hvis forsikredes erhvervsevne varigt nedsættes med mindst to tredjedele.

Klageren, der er født i 1972, ansøgte den 10/2 2010 om udbetaling af invalidepension. Af anmeldelsen fremgår, at klageren arbejder på nedsat tid 25 timer om ugen på grund af en piskesmældslæsion. Klageren oplyser, at han er ansat som key account manager, og at hans arbejdsfunktioner består i salg af kopi- og printprodukter med dertil hørende administrativt arbejde. Klageren oplyser endvidere i anmeldelsen:

"Arbejdsfunktioner jeg kan udføre:

Administrativt arbejde med mulighed for med jævne mellemrum at kunne ligge ned og hvile. Samtidig mulighed for at kunne bevæge mig og lave afspændingsøvelser. Meget afveksling påkrævet.

Arbejdsfunktioner jeg ikke kan udføre:
Monotomt arbejde, fysisk anstrengende arbejde, stillesiddende arbejde, arbejde der kræver koncentration i længere tid, arbejde der er generet af støj.
…
Årlig bruttoløn efter sygemelding? 744.463,43 kr.
Årlig bruttoløn efter sygemelding? 417.636,43 kr."

Af Lægeattest ved nedsat er erhvervsevne 1, udfyldt af klagerens egen læge den 10/2 2010, fremgår, at klageren har været deltidssygemeldt siden den 1/8 2008, og at han aldrig har været fuldtidssygemeldt. Lægen vurderede desuden, at klageren kunne arbejde 5 timer om dagen.

Til brug for sagens behandling anmodede selskabet om oplysninger hos Arbejdsskadestyrelsen og kommunen. Da klageren ikke havde modtaget sygedagpenge, fandtes der ikke sagsakter om ham hos kommunen.

Selskabet modtog derimod oplysninger fra Arbejdsskadestyrelsen, herunder skadejournal af 27/9 2006. Heraf fremgår bl.a.:

"Aktivitet: fører af personbil, påkørt bagfra af personbil, + sele,
Hændelse: ikke udløst airbag, smerter i nakken. Er lidt svimmel og har lidt hovedpine. Har ringet til e.l. der bad pt. tager hertil.

D A S134 Distorsio columnae cervicalis
X B 90 Ingen behandling

Røntgen: Rtg. af columna cervicalis
…
Ingen opkastning eller bevidstløshed.

Obj.:
Vågen, klar, ikke commotioneret.
Øjne: normale pupiller, nat. reaktion for lys.
Nakke: trykømhed sv.t. C3 og C4 samt på nakkemuskler.
Ingen neurologiske udfald i ansigt eller på ekstremiteterne.

Rtg. viser normale ossøse og artikulære forhold.

Beh.: Ingen.

Efterbeh.: Instrueres i at kontakte egen læge såfremt der skulle opstå smerter i nakken."

Til brug for sagens behandling blev desuden indhentet brev fra Rygcenter, dateret den 25/8 2008, hvoraf bl.a. fremgår:

"OBJEKTIVT
Patienten ses relativ upåvirket i forbindelse med anamneseoptagelse og undersøgelse. Ses normal AT, normal ET. Ved undersøgelse ses let indskrænket lateralfleksion og rotation mod ve., ligesom der nedsat ekstension. Patienten angiver symptomerne som værst i forbindelse med ovennævnte yderstillinger. Ses ellers med en umiddelbar pæn holdning, men angiver tendens til at holdningen er svær at holde over tid.
Ved undersøgelse findes normale neurologiske forhold. Patienten angiver at han i forhold til brug af armene føler sig svækket i forhold hans habituelle tilstand i forhold til kræfter i armene. Der er ikke specifikke muskelsvækkelser ved undersøgelse af begge 0E. Der ses udløsning af smerter ved foramen kompressionstest, såvel vertikalt som ved foramen kompression af ve. side, dog kun med nakkesmerter.

VURDERING
Patienten har snart gennem to år haft symptomer fra bevægeapparatet efter traume. Normale neurologiske forhold.
…
PROGNOSE
Afhænger i nogen grad af billeddiagnostikken, men vurderes dog umiddelbart som værende positiv. Der vurderes at være behov for opmærksomhed mod speciel holdningskorrektion, hvilket patienten d.d. er instrueret i."

Af MR-skanning af 25/8 2008 fremgår endvidere:

"**MR-skanning af columna cervicalis:**
Undersøgelsen viser en udslettet cervikal lordose. Der er degenerative forandringer fra C3 til C7, hvor der ses en tydelig højdereduktion af intervertebralrummene med reduceret vandindhold.
Der ses nogle beskedne randudbygninger fortil imellem C6 og C7. Bagtil ses tydelig ossøse påbygninger samt nogle medfølgende diskusprotrusioner, specielt i niveau C5/6, hvor der yderligere ses noget langstrakt fortykkelse af det longitudinale ligament. Forandringerne ses at give en impression fortil i durasækken.
Der er normale signalforhold fra medulla og der er gode pladsforhold med bevaret vandsignal omkring medulla i den proksimale, cervikale del samt i thorakaldelen. I den midt og distale del af cervikale medulla ses således reducerede pladsforhold pga. forandringerne i relation til C4, C5 og C6, hvor de ossøse påbygninger, diskusprotrusion og en ligamentfortykkelse giver en impression i durasækken i venstre side i niveau C4/5 og i højre side ned bag C5 og i relation til C6.
Der ses unkovertebral artrose og rodkanalsforsnævring i begge sider imellem C4 og C5 samt i C6 og C7-niveau."

Arbejdsskadestyrelsen traf den 6/10 2009 afgørelse om klagerens tab af erhvervsevne i henhold til lov om arbejdsskadesikring. Styrelsen vurderede klagerens tab af erhvervsevne til 45 %.

Klagerens egen læge har i udtalelse af 3/2 2010 anført:

> "Som egen læge for ovenstående patient, har jeg gennem de seneste år flere gange været kontaktet med baggrund i følger efter contusio columna cervicalis.
> Han har løbende været (og er fortsat i) behandling ved fysioterapeut for sine nakkegener.
> Han har i 2008 været henvist til og undersøgt på Rygcenter i …
> Der synes ikke at være nogen som helst forbedring i tilstanden og hans arbejdsevnen synes tiltagende begrænset."

På baggrund af bl.a. ovenstående oplysninger traf selskabet afgørelse i sagen. Ved brev af 10/5 2010 meddelte selskabet klageren afslag på sin ansøgning om invalidepension.

Klageren var utilfreds med afgørelsen og klagede ved sin advokat over afgørelsen. Vedlagt klagen var kopi af neurologisk speciallægeerklæring af 5/6 2010. Af erklæringen fremgår bl.a.:

> "<u>Resume og konklusion:</u>
> 37-årig tidligere i det væsentlige rask sælger, som 27.9.2006 var impliceret i et trafikuheld, hvor han var fører af en bil, som blev påkørt bagfra i forbindelse med tjenestekørsel. Skadelidte har efterfølgende haft vedvarende og efterhånden tiltagende problemer med konstante nakkesmerter med udstråling ud i overekstremiteterne, konstant hovedpine, intermitterende svimmelhed, koncentrationsproblemer og hukommelsesvanskeligheder, søvnforstyrrelser, træthed, fonofobi, øget irritabilitet og humørsvingninger. Disse symptomer er langsomt progredieret, således at skadelidte ikke har været i stand til at fortsætte med sit tidligere arbejde som fuldtidsarbejdende sælger på trods af relevante skånehensyn i form af hjemmearbejdsplads med mere. Således måtte han reducere sin arbejdstid i 2008 til 25 timer ugentligt, hvilket indebar et løntab på ca. 45 %. På grund af yderligere forværring blev han opsagt ved årsskiftet 09/10. Han er nu startet på et nyt job 25 timer ugentligt fortsat uden lønkompensation og med yderligere løntab som følge. Der er meget væsentlige restriktioner i dagligdagen.
>
> Objektivt er der fundet meget svær bevægeindskrænkning cervikalt og moderat bevægeindskrænkning lumbalt. Der er myofasciel ømhed af moderat grad både cervikalt og thorakalt. Der er ingen sikre neurologiske udfald.
>
> Aktuel arbejdsskade har således resulteret i en halsrygsdistorsion. Der er svære sequelae herefter i form af kroniske overvejende myofascielle smerter cervikobrachialt samt hovedpine af spændingstype. Herudover er der både autonome, emotionelle og kognitive symptomer. Som følge af disse symptomer foreligger der et klart reduceret funktionsniveau både arbejdsmæssigt samt i dagligdag og fritid. Skadelidte har i starten med besvær været i stand til at klare sit tidligere arbejde som sælger i kraft af hjemmearbejdsplads samt mulighed for skånehensyn. Imidlertid har dette på grund af symptomforværringen været tiltagende problematisk, og som anført har han nu fået et nyt arbejde med lettere administrative arbejdsopgaver 25 timer ugentligt uden lønkompensation.
>
> Således har han måttet indkassere et betragteligt løntab. Han har ikke sygemeldt sig, da han ønsker at undgå det kommunale system. De nuværende arbejdsforhold vurderes være noget nær optimale, idet der er tale om lettere kontoropgaver som er varierede, og da der er tale om

et område, som han er bekendt med og har arbejdet med gennem 11 år. Man har svært ved at forestille sig andre arbejdsopgaver som ville være mere passende og mere skånsomme, end dem han har i øjeblikket, således at det vurderes, at en omskoling formentlig ikke ville resultere i en øget arbejdstid. Der er efterhånden snart gået 4 år, siden skaden skete, og der er af uklar anledning sket en langsom forværring i tilstanden. Der kan ikke umiddelbart udpeges nogen sikker forklaring på denne symptomforværring, som er løbende. Således er det uklart, hvorvidt skadelidte på sigt vil være i stand til at klare sit nuværende arbejde, og det er usikkert, hvorvidt tilstanden er helt stationær. Der er ikke umiddelbart fundet indikation for diagnostiske eller terapeutiske tiltag ud over evt. vurdering i en integreret multidisciplinær smerteklinik."

Selskabet revurderede på denne baggrund sagen, men meddelte på ny ved brev af 17/8 2010 klageren afslag på dækning.

Klageren har herefter ved sin advokat ved brev af 17/8 2010 indbragt sagen for Ankenævnet for Forsikring. Advokaten har over for nævnet gjort gældende:

"Det gøres gældende, at skadelidtes/forsikringstagers erhvervsevnetab vurderet i forhold til PFA Pensions policebestemmelser, der vedlægges som **bilag …,** skal fastsættes til 50 % eller derover.

…

Som det fremgår under aktuelle symptomer og konsekvenser af ovennævnte symptomer på side 2 i speciallægeerklæringen, så har den pågældende ulykke haft betydelige konsekvenser for skadelidte, idet han lider under de under aktuelle symptomer anførte helbredsgener.

Ulykken har medført en række helbredsmæssige gener, herunder objektivt konstaterbare symptomer i form af udtalt bevægeindskrænkning i columna cervicalis og columna thoracolumbalis, jævnfør speciallægeerklæringens side 3.

Symptomerne er progredieret, således at skadelidte i dag ikke er i stand til at arbejde fuld tid. Skadelidte har fået nedsat arbejdstiden til 25 timer ugentligt - men med betydelige skånehensyn i de 25 timer.

Arbejdsskadesstyrelsen har for nærværende vurderet erhvervsevnetabet til 45 %.

Arbejdsskadestyrelsens seneste afgørelse er påklaget til Ankestyrelsen med begæring/anmodning om, at erhvervsevnetabet forhøjes, idet skadelidtes løntab væsentligt overstiger de 45 %, som Arbejdsskadestyrelsen er nået frem til pr. dags dato.

Jeg skal anmode Ankenævnet for Forsikring om at træffe afgørelse om, at afgørelsen fra PFA om udbetaling af invaliditetsydelse er forkert - i hvert fald delvis forkert, idet skadelidtes erhvervsevnetab under alle omstændigheder overstiger 50 %."

Selskabet har i svarbrev af 13/9 2010 til nævnet anført:

"**PFA Pensions begrundelse for at fastholde afgørelsen**

Af forsikringsbetingelsernes afsnit C, § 1, stk. 1, sammenholdt med særlig policebestemmelse fremgår det, at ret til invalidepension og/eller præmiefritagelse indtræder, når forsikredes er-

hvervsevne på grund af sygdom eller ulykkestilfælde nedsættes til halvdelen eller derunder af den fulde erhvervsevne.

Det fremgår videre, at en ydelsesberettiget nedsættelse af erhvervsevnen foreligger, når forsikrede - efter PFA Pensions skøn - ikke længere er i stand til at tjene mere end halvdelen af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder. Bedømmelsen sker under hensyn til forsikredes tidligere og nuværende helbredstilstand, uddannelse og tidligere beskæftigelse, jf. betingelsernes afsnit C, § 1, stk. 5.

Ved vurdering af, om forsikrede er berettiget til invalidepension og præmiefritagelse indgår derfor såvel økonomiske som lægelige oplysninger i en samlet bedømmelse.

PFA Pension har ved vurdering af den generelle erhvervsevne lagt vægt på, at forsikrede er en 38-årig mand, der uddannelsesmæssigt har gennemført en højere handelseksamen, hvorefter han har beskæftiget sig med salg og indkøb, de seneste år inden for kopi- og printbranchen.

PFA Pension lægger vægt på, at forsikrede lider af diffuse symptomer efter et trafikuheld, hvor han blev påkørt bagfra, herunder hovedpine og nakkesmerter, svimmelhed, koncentrations- og hukommelsesvanskeligheder, øget træthed, øget irritabilitet i hverdagen samt fonofobi.

PFA Pension lægger endvidere vægt på, at forsikrede er ansat i ordinær beskæftigelse, om end på nedsat tid og med varetagelse af skånehensyn i form af afvekslende arbejdsstillinger, ej fysisk anstrengende arbejde og mulighed for hvile. PFA Pension lægger vægt på, at forsikrede er ansat og arbejder 25 timer om ugen, og at sagens faktiske omstændigheder således taler imod, at forsikredes erhvervsevne skulle være nedsat med mindst halvdelen.

PFA Pension vurderer, at der ej heller er objektive fund, der dokumenterer, at forsikredes erhvervsevne skulle være nedsat med halvdelen.

PFA Pension har noteret sig, at forsikrede aldrig i forløbet har været sygemeldt, og at der således ikke er iværksat tiltag i kommunalt regi til afklaring/afprøvning af forsikredes arbejdsevne.

PFA Pension bemærker endvidere, at forsikredes nedsatte indtjeningsevne ikke skal sammenlignes med den indtægt, som forsikrede havde inden uheldet, men derimod med den indtægt en person med lignende uddannelse og alder ville kunne oppebære. Forsikredes *konkrete* indtægtstab er derfor ikke i sig selv af betydning i forbindelse med tilkendelse af invalidepension i henhold til forsikringsbetingelserne.

Ud fra en samlet vurdering af forsikredes helbredsmæssige tilstand sammenholdt med forsikrede nuværende tilknytning til arbejdsmarkedet og hans uddannelse, er det PFA Pensions opfattelse, at forsikrede er i stand til at tjene mere end halvdelen af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtig personer med lignende uddannelse og alder, og at forsikredes erhvervsevne af denne grund ikke er nedsat i dækningsberettigende grad.

Konklusion
Det er PFA Pensions opfattelse, at forsikredes erhvervsevne ikke er nedsat med halvdelen, og at selskabet således med rette har afvist at yde forsikringsdækning."

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"**C Betingelser for invalideydelse og præmiefritagelse**

§ 1. Definition af invaliditet/erhvervsevnetab
Ret til fuld invalidepension og/eller fuld præmiefritagelse indtræder, når forsikredes erhvervsevne på grund af sygdom eller ulykkestilfælde er nedsat til en tredjedel eller derunder af den fulde erhvervsevne.

Stk. 2. Er erhvervsevnen på grund af sygdom eller ulykkestilfælde nedsat til halvdelen, er forsikrede berettiget til halv invalidepension og/eller halv præmiefritagelse. Den anden halvdel af forsikringen kan videreføres med præmiebetaling eller omskrives til præmiefri forsikring, jævnfør 'Betingelser vedrørende præmiebetalingen', § 3, og for denne del gælder reglerne i stk. 1.
…
Stk. 4. Engangsbeløb ved invaliditet, herunder udbetaling som ratepension, udbetales kun, hvis erhvervsevnen er nedsat til en tredjedel eller derunder, og denne nedsættelse er varig."

Nævnet udtaler:

Efter sin gennemgang af parternes indlæg og de fremlagte bilag, herunder sagens lægelige oplysninger, finder nævnet, at klagerens generelle erhvervsevne ikke er nedsat i dækningsberettigende grad. Nævnet kan derfor ikke kritisere, at selskabet har afvist at udbetale invalidepension og invalidesum som sket.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Marianne Højgaard Pedersen
formand